

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Квасній Оксани Романівни на тему «Організаційно-економічні засади розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації» представленій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 - Економіка

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. Дослідження Квасній О. Р. має важливе теоретичне та практичне значення. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, протокол №1 від 12.01.2017р.; уточнено на засіданні Вченої ради Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, протокол № 13 від 19.12.2019 р.

Впродовж останніх п'яти років в Україні триває реформа адміністративно-територіального устрою та системи публічного управління, спрямована на децентралізацію повноважень та ресурсів з метою розвитку місцевого самоврядування. У контексті реформи на добровільних засадах відбувається формування об'єднаних територіальних громад як базової ланки адміністративно-територіального устрою внаслідок укрупнення міських, селищних та сільських місцевих рад, наділення їх широкими повноваженнями та передачі до місцевих бюджетів значних дохідних джерел, що направлено на забезпечення їх спроможності до розвитку території.

Проте, враховуючи порівняно невеликий строк функціонування об'єднаних територіальних громад в Україні та розвиток місцевого самоврядування впродовж періоду незалежності в умовах повної централізації ресурсів і повноважень, існує ризик їх неспроможності провести ефективний комплексний аналіз можливостей і ресурсів та застосувати системний підхід до розвитку території. З огляду на це, питання організаційно-економічного забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад є особливо актуальним, оскільки безпосередньо направлене на нівелювання такої загрози, сприяння економічного поступу територій та посилення ролі місцевого самоврядування у системі державотворення.

Попри значний обсяг публікацій із дослідженої тематики, залишаються недостатньо розробленими питання формування та використання інструментарію управління економічними процесами в об'єднаних територіальних громадах як у науковому, так і прикладному аспектах. Цінність цього дослідження полягає в удосконаленні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо обґрунтування організаційно-

економічних засад розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації.

У дисертаційній роботі отримано наукові результати, які в сукупності вирішують важливі наукові завдання:

- розкрито теоретичний базис розвитку територіальних громад в умовах децентралізації;
- розвинуто організаційно-інституційні основи забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад як суб'єкта місцевого самоврядування;
- визначено роль податкової децентралізації як чинника розвитку спроможних об'єднаних територіальних громад в Україні;
- окреслено тенденції розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації в Україні;
- обґрунтовано концептуальні засади розвитку об'єднаних територіальних громад в контексті децентралізаційних змін та досягнення їх спроможності;
- розроблено пропозиції щодо формування організаційно-економічного механізму забезпечення спроможності територіальних громад в умовах податкової децентралізації.

2. Науковий рівень дисертації та новизна результатів, отриманих особисто здобувачем. Наукова новизна отриманих результатів і особистий внесок автора полягають в удосконаленні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо обґрунтування організаційно-економічних засад розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації.

У результаті дослідження сформульовано та обґрунтовано низку концептуальних положень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. На схвалення заслуговують більшість положень наукової новизни, які виносяться на захист. Дисертаційна робота Квасній Оксани Романівни на тему «Організаційно-економічні засади розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації» виконана здобувачкою особисто, містить наукові положення та нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених досліджень, що мають істотне значення для галузі знань «Соціальні та поведінкові науки».

Зокрема, здобувачкою теоретично обґрунтовано концептуальні засади розвитку об'єднаної територіальної громади в умовах податкової децентралізації, які ґрунтуються на твердженні, що розвиток територіальних громад забезпечується за рахунок продуктивної управлінської діяльності та ефективної взаємодії суб'єктів, розташованих на їх території, щодо акумулювання ресурсного потенціалу, та обумовлюють розробку та реалізацію

цілеспрямованого комплексу заходів в напрямках, які є критично важливими для розвитку громади у поточному та перспективному періодах.

Здобувачкою розроблено та експериментально перевірено методику аналізу розвитку територіальних громад в умовах податкової децентралізації в розрізі трьох складових – виконання повноважень органів місцевого самоврядування щодо акумулювання на території податків та зборів, результативності податкового забезпечення, а також здатності до самостійного забезпечення розвитку громади та досягнення відповідного рівня спроможності. Запропонований підхід спрямований на дослідження розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкових реформ.

Структура роботи, виклад матеріалу і оформлення здійснені відповідно до вимог, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Робота складається з трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів.

В контексті дослідження теоретичного базису та визначення економічних характеристик територіальних громад в умовах децентралізації авторка доводить первинність територіальної громади у ланцюгу пізнання сутності об'єднаної територіальної громади як економічної категорії та робить висновок про те, що об'єднаною територіальною громадою є інтегрована соціально-економічна система, базовий елемент місцевого самоврядування, наділена правами і обов'язками вирішувати питання місцевого значення та представляти місцеву спільноту на політичній арені та спроможну самостійно або через органи місцевого самоврядування забезпечити соціально-економічний розвиток території та надання якісних соціальних послуг населенню за рахунок спільності інтересів та різнорівневих зв'язків між її елементами (с. 41).

На с. 64 визначено фактори розвитку об'єднаної територіальної громади, які об'єднано у групи (природно-ресурсні, демографічні, політико-правові, соціально-культурні та економічні), та обґрунтовано їх вплив на територіальну громаду в умовах децентралізації (с. 65-73).

Позитивним є застосування методики аналізу формування податкового потенціалу територіальної громади на основі методу інтегральних показників (с. 81), що дозволило чітко окреслити переваги та ризики впливу податкової децентралізації на розвиток територіальних громад; а також виявлення впливу податкового потенціалу об'єднаної територіальної громади на забезпечення її розвитку через здійснення кореляційного аналізу (с. 129-131).

Як позитивне слід відзначити детально обґрунтовані податкові важелі стимулювання розвитку територіальних громад (с. 156-183 дисертації).

3. Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів. Наукові результати дисертаційної роботи Квасній О. Р. є достовірними, науково

обґрунтованими, базуються на детальному аналізі законодавчої та нормативно-правової бази у сфері публічного управління, монографіях, наукових статтях вітчизняних і зарубіжних науковців, які відповідають змісту дисертації, на використанні статистичного матеріалу, а також застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів досліджень: діалектичного методу пізнання, системного аналізу, порівняльного аналізу, абстрактно-логічного методу, графічної візуалізації, статистичних методів.

Обґрунтованість і достовірність теоретичних і практичних наукових положень дисертаційної роботи, наданих рекомендацій підтверджується апробацією на 7 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також упровадженням рекомендацій у практичну діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, організацій та установ.

4. Теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні: сутності об'єднаної територіальної громади як інтегрованої соціально-економічної системи та базового елемента місцевого самоврядування; концептуальних засад розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації, які ґрунтуються на твердженні, що розвиток територіальних громад забезпечується за рахунок продуктивної управлінської діяльності та ефективної взаємодії суб'єктів, які розташовані на території громади; методичних засад аналізу розвитку територіальних громад в умовах податкової децентралізації в розрізі трьох складових – виконання повноважень органів місцевого самоврядування щодо акумулювання на території податків та зборів, результативності податкового забезпечення, а також здатності до самостійного забезпечення розвитку громади та досягнення відповідного рівня спроможності; наукових положень щодо обґрунтування економічних засад розвитку об'єднаних територіальних громад в частині систематизації факторів розвитку податкового потенціалу громади; трактуванні поняття податкового потенціалу об'єднаної територіальної громади як складової економічного потенціалу громади. Отримані результати поглиблюють базові засади розвитку місцевого самоврядування та публічного управління.

5. Практичне значення результатів дисертації роботи. Висновки та пропозиції, одержані в процесі дослідження, спрямовані на формування організаційно-економічних засад розвитку ОТГ в умовах податкової децентралізації. Пропозиції та ключові положення дисертаційної роботи пройшли апробацію та прийняті до впровадження в діяльності:

Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – пропозиції щодо розвитку співробітництва територіальних громад як інструмента забезпечення їх спроможності

впроваджено при розробленні нормативно-правових актів (довідка №8/13.4/267-19 від 08.02.2019 р.);

Підберізіцівської сільської ради ОТГ – Підберізіцівської об'єднаної територіальної громади – участь у розробці Стратегії соціально-економічного розвитку (довідка №245-18 від 26.10.2018 р.).

Національної металургійної академії України – визначено правове забезпечення діяльності підприємств готельного бізнесу в Україні (довідка № 435 від 06.04.2017 р.).

6. Кількість публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача в публікаціях.

За тематикою дисертаційної роботи опубліковано 17 наукових праць загальним обсягом 5,31 друк. арк., з яких автору належить 4,65 друк. арк.; серед них у наукових фахових виданнях опубліковано 9 статей, з них 6 – у виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз, 4 – у виданнях інших держав, з них 3 – у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу; 7– публікації апробаційного характеру.

1. Kvasniy O. Development of united territorial communities in conditions of tax decentralization: conceptual principles. *Norwegian Journal of development of the International Science*. 2020. Vol. 3 (44). Pp. 10–14. (0,5 д.а.).

2. Kvasnii O. Assessment of formation of tax potential of local budgets of Ukraine in the context of financial decentralization. *Eurasian Academic Research Journal*. 2018. № 12. Pp. 20–24. (0,4 д.а.).

3. Kvasnii O., Radelytskyu Yu. Theoretical aspects of determining tax potential of a local budget. *Eurasian Academic Research Journal*. 2018. № 11. Pp. 13–20. *Особистий внесок здобувача: проведено дослідження теоретичних засад податкового потенціалу ОТГ в умовах податкової децентралізації* (0,51 д.а., особисто дисертанту належить 0,30 д.а.).

4. Квасній О. Р. Організаційно-економічні засади розвитку територіальних громад в контексті зміцнення інституту місцевого оподаткування. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 47–2. С. 16–20. (0,15 д.а.).

5. Квасній О. Р. Теоретичні основи визначення фіскального простору територіальних громад в умовах децентралізації. *Бізнес Інформ*. 2019. № 11. С. 34–40. (0,2 д.а.).

6. Квасній О. Р. Фактори формування податкового потенціалу місцевих бюджетів у контексті забезпечення податкоспроможності територіальних громад. *Моделювання регіональної економіки*. 2018. № 1 (31). С. 78–87. (0,6 д.а.).

7. Квасній О. Р. Автономія територіальних громад – запорука вирішення «місцевих питань» стосовно місцевого та суспільного розвитку *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20. С. 25–28. (0,15 д.а.).

8. Квасній О. Р., Раделицький Ю. О. Основи формування податкового потенціалу місцевих бюджетів у контексті децентралізаційних процесів. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. С. 21–22. *Особистий внесок здобувача: проведено дослідження податкового потенціалу ОТГ в умовах реформи місцевого самоврядування та визначено основні напрями оптимізації податкових механізмів наповнення місцевих бюджетів України* (0,43 д.а., особисто дисертанту належить 0,31 д.а.).

9. Квасній О. Р., Тимечко І. Р. Аналіз стану формування об'єднаних територіальних громад Дрогобиччини. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. Т. 29 (68). № 3. С. 98–102. *Особистий внесок здобувача: розглянуто повноваження територіальних громад та проаналізовано стан формування об'єднаних територіальних громад на Дрогобиччині* (0,44 д.а., особисто дисертанту належить 0,24 д.а.).

10. Квасній О. Р., Кишакевич Б. Ю. Роль ПДФО у формуванні податкового потенціалу місцевих бюджетів. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітнянські аспекти*: зб. наук. праць III Всеукр.наук.-практ. конф. 28–29 березня 2019 р. Дніпро: НМетАУ, 2019. Ч. 2. 545 с. С. 158–162. *Особистий внесок здобувача: проведено дослідження ролі ПДФО у формуванні податкового потенціалу місцевих бюджетів* (0,23 д.а., особисто дисертанту належить 0,2 д.а.).

11. Квасній О. Р. Стимулювання розвитку територіальних громад: формування системи оподаткування на місцевому рівні. *Підприємництво, бухгалтерський облік та фінанси: національні особливості розвитку*: зб. матеріалів Всеукр.наук.-практ.конф. 7 грудня 2019 р. Київ: ГО «Київський економічний науковий центр», 2019. С. 80–83. (0,2 д.а.).

12. Квасній О. Р. Фактори формування ендогенного потенціалу територіальних громад. *Сучасні тенденції економічного зростання: стратегії, напрями та пріоритети*: матеріали наук.-практ. конф. 14 груд. 2019 р. Запоріжжя: Східноукраїнський інститут економіки та управління, 2019. Ч. I. С. 115–119. (0,2 д.а.).

13. Квасній О. Р. Європейський досвід утворення територіальних громад. *Актуальні проблеми сучасної науки*: зб. П'ятої наук.-практ. конф. викладачів та студентів НН ІФМЕ та ІТ.27 квітня 2018 р. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2018. 446 с. С. 50–53. (0,2 д.а.).

14. Квасній О. Р. Роль інституту місцевого самоврядування в управлінні територіальними громадами. *Сучасний менеджмент та адміністрування: теорія і практика*: зб. наук. праць за матеріалами IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Сучасний менеджмент та адміністрування: теорія і практика». 27 квітня 2018 р. Херсон: Херсонський інститут ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 2018. С. 74–76. (0,2 д.а.).

15. Квасній О. Р. Створення спроможних територіальних громад – кінцева мета реформ децентралізації. *Обліково-аналітичне та організаційно-економічне забезпечення розвитку місцевих громад*: зб. тез доповідей II Міжнар.і наук.-практ. конф. 19 квітня 2018 р., Сєверодонецьк: ПП «Поліграф-Сервіс», 2018. С. 95–97.(0,15 д.а.).

16. Квасній О. Р. Проблеми розвитку територіальних громад в Україні. *Корпоративні фінанси: соціально-економічні, організаційно-правові та інституціональні аспекти*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 15 листопада 2018 р. Київ: Національний авіаційний університет, 2018. 377 с. С. 188–190. (0,25д.а.).

17. Kvasniy O. Stimulation of the development of territorial communities: guidelines for providing mobilization of local budgets. *United-journal*. 2019. № 32. Pp. 43–46. (0,5 д.а.).

ВИСНОВОК

Усі наукові результати, які викладені в дисертаційній роботі та виносяться на захист, отримані автором самостійно.

Дисертація, виконана Квасній Оксаною Романівною на тему «Організаційно-економічні засади розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації», є самостійним науковим дослідженням актуальної проблеми, містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних питань, пов'язаних із навчанням англомовного аудіювання майбутніх фахівців музичного мистецтва.

У дисертації отримано нові науково обґрунтовані теоретичні й практичні результати, що в сукупності сприяють розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повністю, мети дослідження досягнуто. Основні положення дисертації, задекларовані здобувачем, містять елементи наукової новизни. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача відображені всі положення дисертації.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційне дослідження «Організаційно-економічні засади розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації» є завершеною науковою працею, в якій її авторкою О. Р. Квасній отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має значення для розвитку місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Дисертаційна робота відповідає вимогам передбаченим п.п. 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року, та може бути рекомендована до офіційного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Комісія рекомендує вченій раді Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки звернутися з клопотанням до Міністерства освіти і науки України щодо створення спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Квасній Оксани Романівни на тему «Організаційно-економічні засади розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах податкової децентралізації» у складі:

голова спеціалізованої вченої ради: професор кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, доктор економічних наук, професор Павліха Наталія Володимирівна, м. Луцьк.

рецензент: професор кафедри фінансів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, доктор економічних наук, професор Карлін Микола Іванович, м. Луцьк.

рецензент: доцент кафедри підприємництва і маркетингу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, кандидат економічних наук, доцент Цимбалюк Ірина Олександрівна, м. Луцьк;

опонент: провідний науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього», доктор економічних наук, старший науковий співробітник Возняк Галина Василівна, м. Львів;

опонент: завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», доктор економічних наук, професор Пилипів Надія Іванівна, м. Івано-Франківськ.

Рецензент
доктор економічних наук, професор

М. І. Карлін

Рецензент
кандидат економічних наук, доцент

І. О. Цимбалюк

Пилипів Надія Іванівна, Цимбалюк І. О.

Пилипів Надія Іванівна

03 08 2020 р.